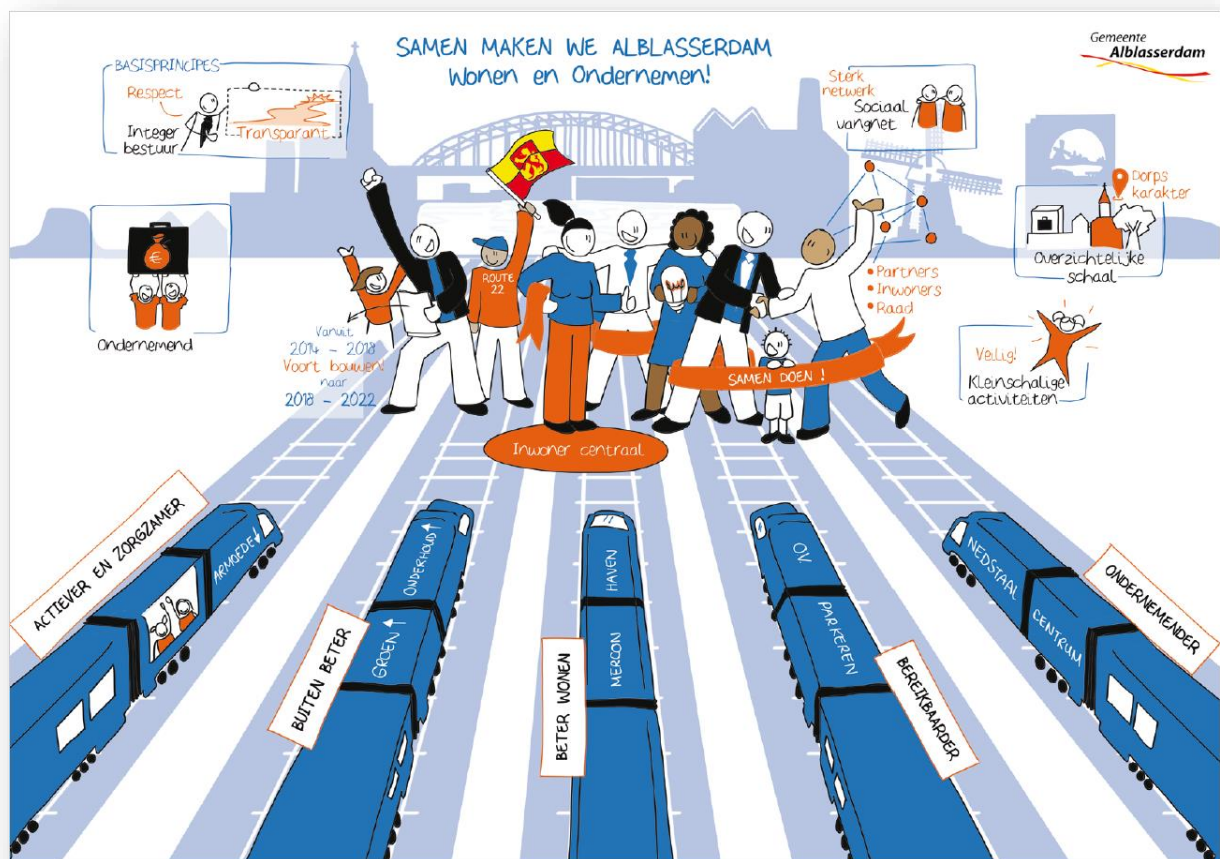

De foto van het sociaal domein in Alblasserdam

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Algemeen	4
2.1 Leeswijzer	5
3. Alblasserdam in beeld.....	6
4. Armoede en schulden	9
5. Gezondheid en bewegen	13
6. Onderwijs & opvoeding	19
6.1 Onderwijs.....	19
6.2 Jeugdbeleid	21
6.3 Jeugdhulp.....	21
7. Welzijn en zorg	24
7.1 Jeugdhulp.....	24
7.2 Individuele voorzieningen	25
7.3 Verzekerde zorg	25
7.4 Eenzaamheid, dementie en hulp in het huishouden	25
7.5 Mantelzorgers	26
7.6 Vrijwilligers	27
8. Werk en inkomen	28
9. Wonen en veiligheid	33
9.1 Wonen	33
9.2 Veiligheid	35

1. Inleiding

Voor u ligt de foto van het sociaal domein van Alblasserdam. Voor de eerste keer wordt een algemeen overkoepelend cijfermatig beeld geschetst van het sociaal domein in Alblasserdam.

Tot nu toe was er vooral informatie beschikbaar over specifieke onderdelen en onderwerpen van een bepaald beleidsveld. Vanuit de gemeenteraad kwam daarom de vraag naar een algemeen beeld van het sociaal domein in Alblasserdam. Hoe staan we er voor, wat gaat goed en wat kan beter? Waar liggen de opgaven waar we als gemeente voor gesteld staan?

Deze foto van Alblasserdam geeft een eerste aanzet voor een overkoepelend beeld. Al doende bleek dat niet gemakkelijk te zijn. Er is op de verschillende onderdelen heel veel cijfermateriaal beschikbaar, maar dat kan niet zo maar gematcht worden. De verschillende onderzoeken die het materiaal opleveren, gebruiken zeer verschillende data, waardoor er al snel een vertekend beeld ontstaat en "appels met peren" worden vergeleken. Het betekenis geven aan de cijfers is daarmee een stap die voor deze foto ook gezet moest worden.

Overigens is dit een beeld dat we landelijk zien. Daar zien we nu twee ontwikkelingen. De eerste is dat juist het samenvoegen van de verschillende databundels onderwerp van onderzoek is. Er zijn verschillende landelijke onderzoekscentra mee doende. Uiteraard volgen wij die ontwikkelingen nauwgezet en maken gebruik van hun resultaten.

De tweede ontwikkeling betreft het inzicht dat cijfermateriaal alleen, geen voldoende en realistisch beeld oplevert. De bruikbaarheid en de legitimiteit van de data, de kwantitatieve gegevens, wordt fors groter als er ook gebruik wordt gemaakt van ervaringscijfers: van inwoners, van professionals en van specifieke gebruikers van diensten en voorzieningen in het sociaal domein.

Deze foto is vooral opgebouwd uit de cijfers die tot nu toe beschikbaar zijn. Aan de hand daarvan gaan we met onze partners in het sociaal domein in gesprek om met behulp van deze kwantitatieve uitkomsten een nog concreter beeld te krijgen. Vandaar dat naast deze foto ook een 'Praatplaat Sociaal Domein' (zie bijlage 1) is ontwikkeld en de 'notitie als aanzet tot discussie over de doorontwikkeling naar een samenhangend sociaal domein' is geschreven. Samen met onze partners en professionals in het Alblasserdamse dorpsnetwerk gaan we in gesprek over de herkenbaarheid van het beeld: ontbreekt er nog iets? Welke problemen zien zij in hun dagelijkse praktijk? Dit vormt een mooie basis en aangrijpingspunt van beleid om daarna gezamenlijk op zoek te gaan naar grensoverschrijdende oplossingen.

Het beeld dat uit deze foto naar voren komt sluit aan op en onderbouwt de vijf sporen van de Samenlevingsagenda. De centrale opgave ligt in preventie. Vooral in spoor 1 Actiever en zorgzamer, is preventie in de verschillende vormen en op de verschillende beleidsterreinen benoemd. Twee van de drie treintjes betreffen preventie: het treintje "Gezondheid en

preventie" met daar achter een aantal wagonnetjes en het treintje "Meedoen in de samenleving" waarachter ook verschillende preventie wagonnetjes hangen. 'Meedoen in de samenleving' speelt ook in spoor 5 'Ondernemender' een grote rol, waarbij we inwoners willen stimuleren en ondersteunen in het bieden van scholing/werkgelegenheid.

2. Algemeen

Tot voor kort werd over het sociaal domein gesproken in termen van wetgeving: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en de Jeugdwet. Met deze wetgeving is een aantal taken van het rijk naar de gemeenten gedecentraliseerd.

Was de decentralisatie al een grote operatie, het vervolg hierop, de transformatie, is een nog veel ingewikkelder en langduriger proces. Het gaat om de beweging, een andere manier van denken en doen, die we allemaal moeten maken. De inwoner staat daarbij centraal.

Het wordt steeds duidelijker dat het inzetten van preventieve activiteiten daadwerkelijk helpt om het welbevinden van onze inwoners te versterken en problemen te voorkomen. Om aan te geven dat niet de wetgeving en het aanbod leidend zijn voor de activiteiten die er voor onze inwoners zijn, maar dat de vragen van de inwoners uitgangspunt zouden moeten zijn, wordt het sociaal domein in termen van de transformatie onderscheiden in zes levensgebieden:

- Armoede & schulden
- Gezondheid & bewegen
- Onderwijs & opvoeding
- Welzijn & zorg
- Werk & inkomen
- Wonen & veiligheid.

Deze levensgebieden zijn benoemd in de 'notitie als aanzet tot discussie over de doorontwikkeling naar een samenhangend sociaal domein.' Uiteraard zijn deze levensgebieden ook onderling verbonden. Maar niet langer in termen van de verschillende wetten op dit terrein. De vragen en problemen waar mensen tegen aan lopen, vragen in de meeste gevallen om een integrale benadering.

De foto van het sociaal domein is opgebouwd uit de voornoemde zes levensgebieden. De data die beschikbaar zijn, betreffen vaak niet één geheel levensgebied, laat staan dat er al cijfermatig verbanden zijn en kunnen worden gelegd tussen de verschillende levensgebieden. We staan aan het begin van het "weten". Naarmate de technologische ontwikkelingen voortschrijden, wordt het gemakkelijker om data op elkaar te leggen en verbanden en stapelingen van zorg en ondersteuning inzichtelijk te maken. Nu is het sociaal domein Alblaserdam in beeld gebracht aan de hand van de data die nu voorhanden zijn.

Met de nieuwe taken in het sociaal domein is ook de preventie expliciet benoemd. En zeer recent is op landelijk niveau het Preventieakkoord ondertekend. Dit vormt aangrijpingspunt van beleid en de volgende stap is dat er een doorvertaling plaatsvindt van dat akkoord in gemeentelijke opgaven. Preventie is een breed begrip waarin drie vormen van preventie kunnen worden onderscheiden. De eerste en meest bekende vorm is de universele preventie. Het bevordert en beschermt actief het welbevinden van de gezonde inwoners.

Een voorbeeld daarvan is het positieve jeugdbeleid Route22. Met de aanpak van armoede, een voorbeeld van de tweede vorm van preventie, de selectieve preventie, richten we ons op bepaalde risico groepen en proberen we te voorkomen dat er echte problemen ontstaan. Tot slot onderscheiden we de geïndiceerde preventie, waarmee we het verergeren van de problematiek voorkomen. Het project "bewegen op recept" is daar een goed voorbeeld van. Dat preventie een breed begrip is zien we ook terugkomen in de cijfers.

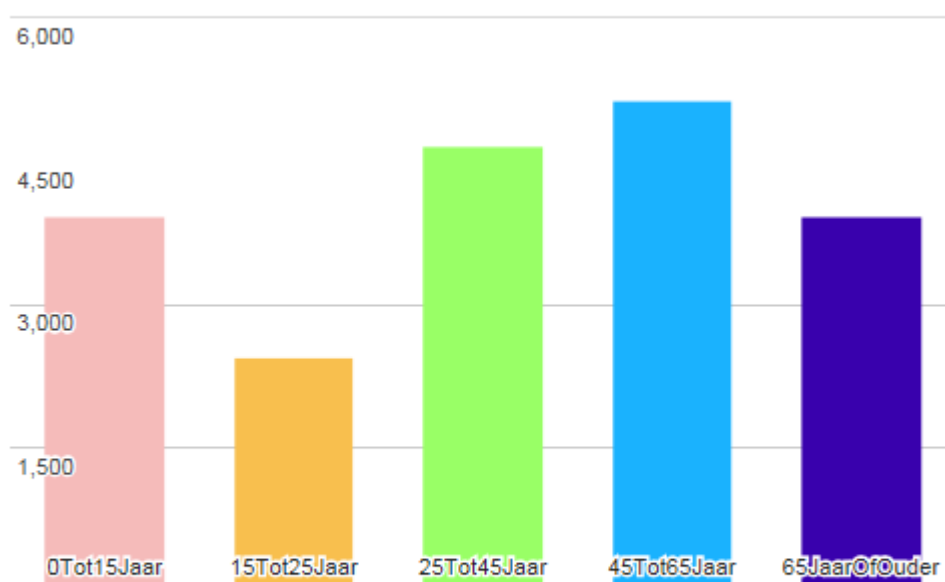
2.1 Leeswijzer

Het zeer brede spectrum van gemeentelijke taken op gebied van het sociaal domein is in dit stuk inzichtelijk gemaakt. In de eerste plaats wordt een algemeen cijfermatig beeld gegeven van de gemeente Alblasterdam. Vervolgens wordt met behulp van data een beeld geschetst van de achtereenvolgende zes levensgebieden. Tevens zijn de cijfers "geduid", hebben betekenis gekregen en zijn zo mogelijk met aanpalende beleidsvelden in verband gebracht.

3. Alblasserdam in beeld

Alblasserdam heeft 20.667 inwoners. Een afgerond percentage van 30% hiervan bevindt zich in de leeftijd van 0 tot en met 22 jaar (kinderen en jongeren). Van alle Alblasserdamse kinderen en jongeren bevindt afgerond 17% zich in de leeftijd 0-3 jaar, 36% in de leeftijd 4-11 jaar, 27% in de leeftijd 12-17 jaar en 20% in de leeftijd 18-22 jaar. De meeste Alblasserdamse jeugd in de leeftijd 0 t/m 22 jaar woont in de wijk Blokweer. Het percentage inwoners van Alblasserdam in de leeftijd van 65 jaar en ouder komt neer op 20%. Afgerond bevindt 74% van hen zich in de leeftijdscategorie 65-79 jaar. 26% is 80 jaar of ouder. De meeste ouderen in Alblasserdam wonen in de wijk Blokweer¹. Onderstaand is aantal inwoners per leeftijdsgroep weergegeven:

Inwoners naar leeftijd in Alblasserdam

Bevolking, leeftijdsgroepen: aantal en percentage inwoners op 1 januari 2018 per leeftijdscategorie.

2

In de onderstaande tabel wordt de Alblasserdamse bevolking per wijk uitgesplitst naar leeftijd, zichtbaar gemaakt. Hierbij valt op dat de meeste ouderen van 80+ zich bevinden in de wijk Souburgh, de meeste jongeren (18 – 26 jaar) zich bevinden in de wijk Blokweer, zo ook de jeugd (t/m 22 jaar). Deze cijfers zijn afkomstig van het Onderzoekscentrum Drechtsteden. De cijfers komen uit 2018:

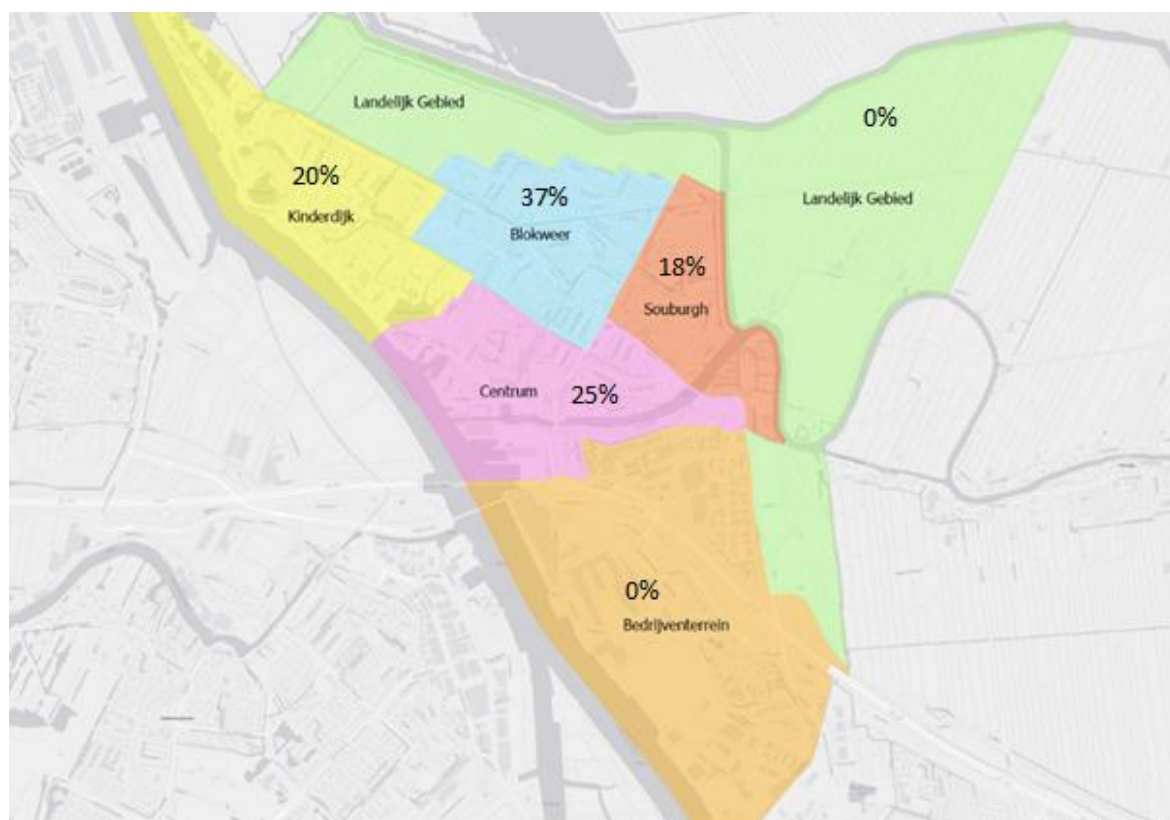
¹ Onderzoekscentrum Drechtsteden

² Allecijfers.nl

Wijk	0 – 3 jaar	4 – 11 jaar	12 – 17 jaar	18 – 22 jaar	23 – 26 jaar	27 – 54 jaar	55 – 64 jaar	65 – 79 jaar	80 +
Centrum	285	510	355	250	200	1.640	475	780	280
Kinderdijk	200	415	330	235	190	1.525	390	435	150
Blokweer	380	795	605	465	455	2.725	940	935	230
Souburgh	150	355	285	230	125	1.055	380	705	335
Bedrijventerrein	5	20	10	5	5	50	15	5	0
Landelijk gebied	5	5	10	10	5	25	10	15	5
Totaal	1.025	2.100	1.595	1.195	980	7.020	2.210	2.875	1.000

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat in de wijken Centrum en Souburgh de meeste 80plussers bij elkaar wonen. Dit kan kwetsbaarheid veroorzaken.³

Alblasserdam is onderverdeeld in 6 wijken. In onderstaande afbeelding wordt aangeven hoeveel procent van de inwoners in welke wijk woont⁴.

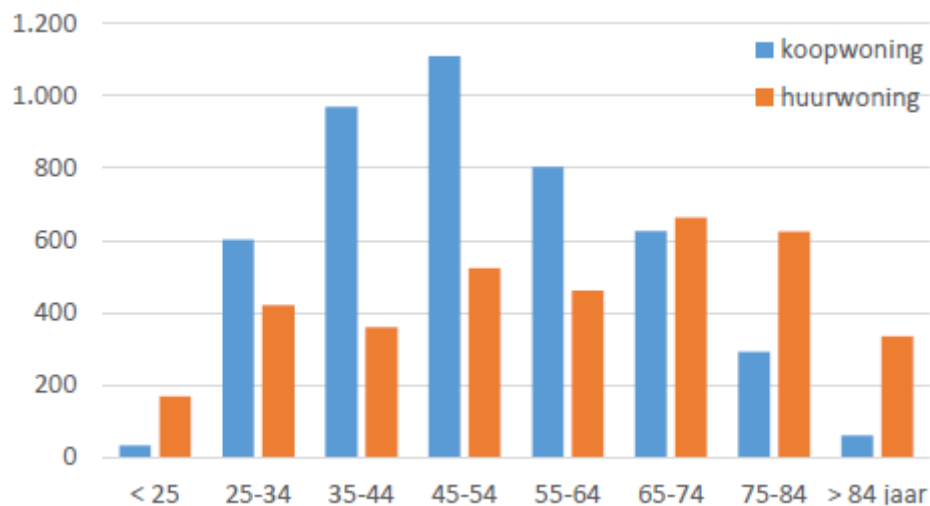

³ Onderzoekcentrum Drechtsteden

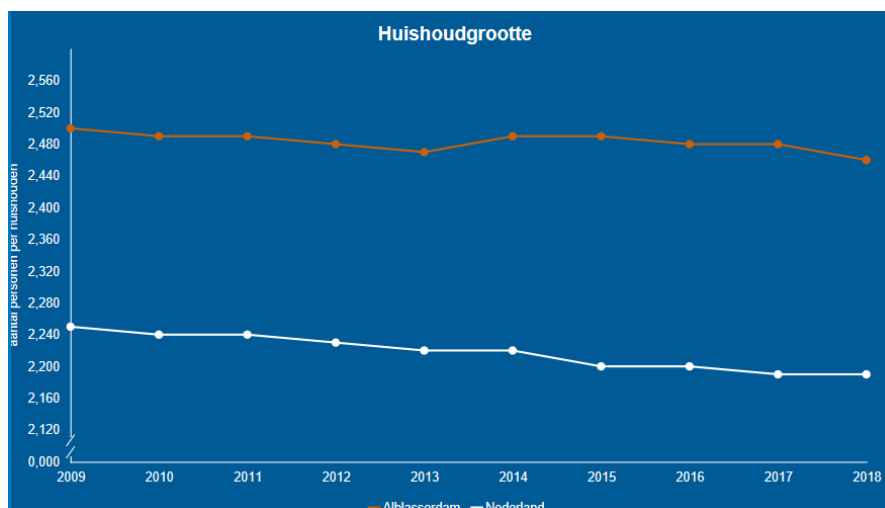
⁴ Waarstaatjegemeente.nl

Alblasserdam telt 8276 woningen in totaal. Daarvan bestaat 59,6% uit koopwoningen en 40,4% uit huurwoningen⁵. Bij 69% van de woningen in Alblasserdam gaat het om een eengezinswoning, bij 31% om een meergezinswoning⁶.

In onderstaande afbeelding zijn het aantal koop- en huurwoningen in Alblasserdam per leeftijdscategorie weergegeven. Dit zijn cijfers van 2018⁷.

Alblasserdam telt 8.124 huishoudens, wat dus minder is dan het aantal woningen. Dit is mogelijk, omdat sommigen meerdere woningen hebben. Het gemiddeld aantal personen per huishouden in Alblasserdam is 2,46. Dit cijfer ligt hoger dan het gemiddeld aantal personen per huishouden in Nederland dat neerkomt op 2,19. Wat betreft de huishoudsamenstelling kent Alblasserdam voornamelijk tweepersoonshuishoudens en tweeoudergezinnen. Deze cijfers zijn weergegeven in de onderstaande afbeelding⁸:

⁵ Waarstaatjegemeente.nl

⁶ Onderzoekcentrum Drechtsteden

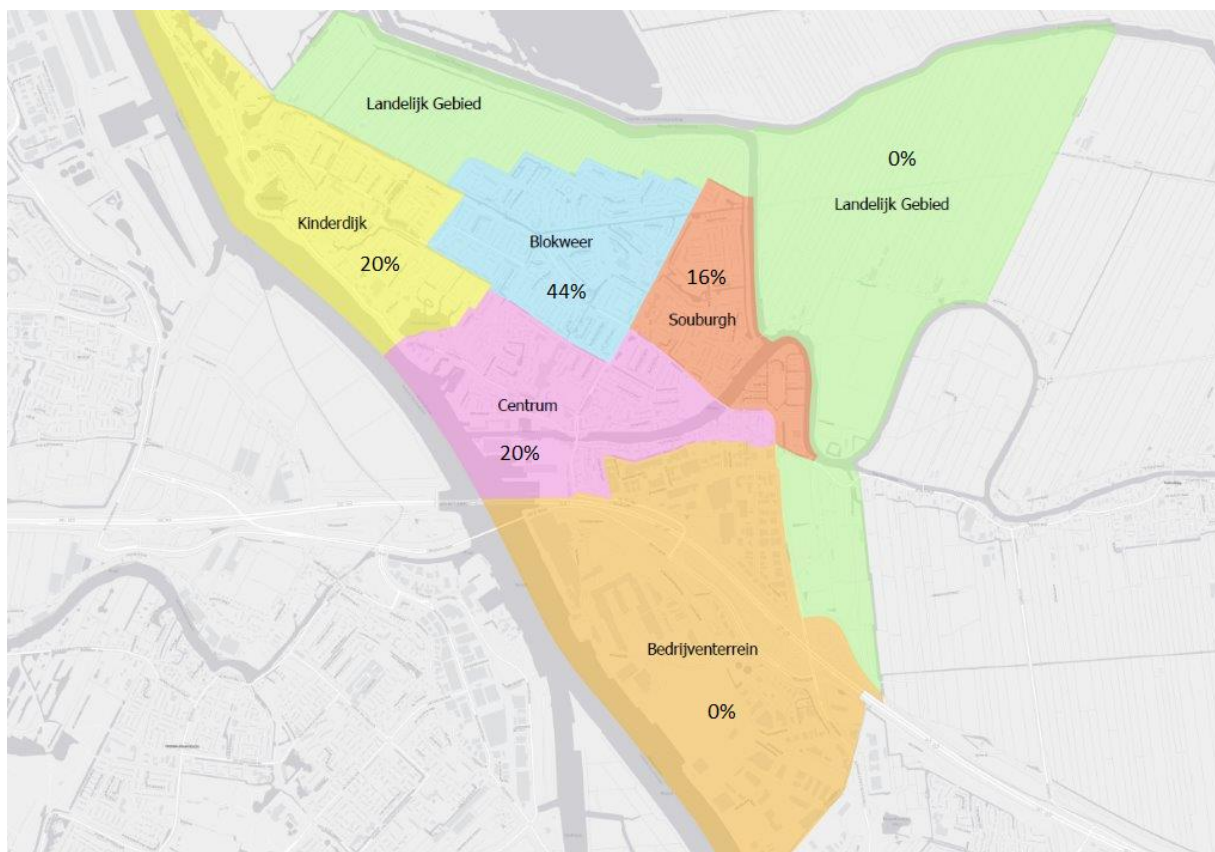
⁷ RIGO: Factsheet woningmarktonderzoek Drechtsteden (2016)

⁸ Waarstaatjegemeente.nl

4. Armoede en schulden

Het bestrijden van armoede en schulden is een belangrijke opgave in Alblasserdam. Op 24 mei 2018 is door zo'n 25 partijen het convenant getekend waarmee afgesproken is om de handen ineen te slaan om te voorkomen dat mensen in de cirkel van armoede terecht komen en daar waar men toch in die cirkel zit, die te verbreken. In de Samenlevingsagenda is de aanpak van armoede benoemd als wagon van spoor 1, Actiever en zorgzamer.

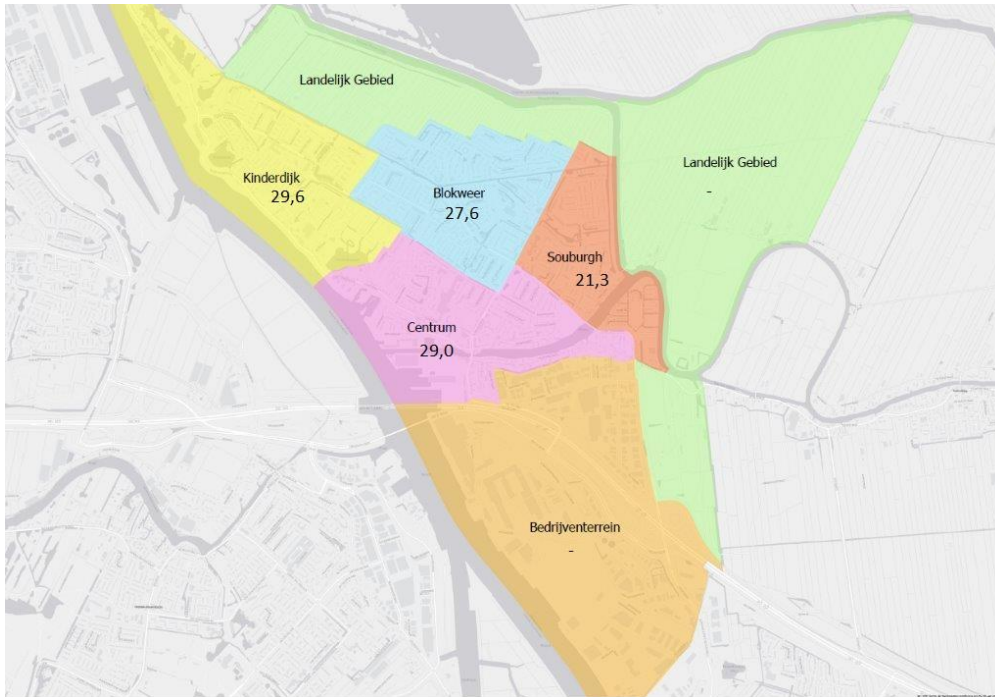
Berekend is op basis van landelijke cijfers dat er zo'n 1660 inwoners in Alblasserdam zijn die in armoede leven. In onderstaande afbeelding is het percentage hulpvragers in 2017 per wijk weergegeven. Als we naar de cijfers kijken, wonen die vooral in Souburgh, Blokweer en in Kinderdijk⁹. Mensen uit die wijken maken ook het meest gebruik van de Voedselbank: zo'n 60 huishoudens¹⁰.

⁹ Stichting Schuldhulpmaatje Alblasserdam (2017)

¹⁰ Voedselbank Alblasserdam (2018)

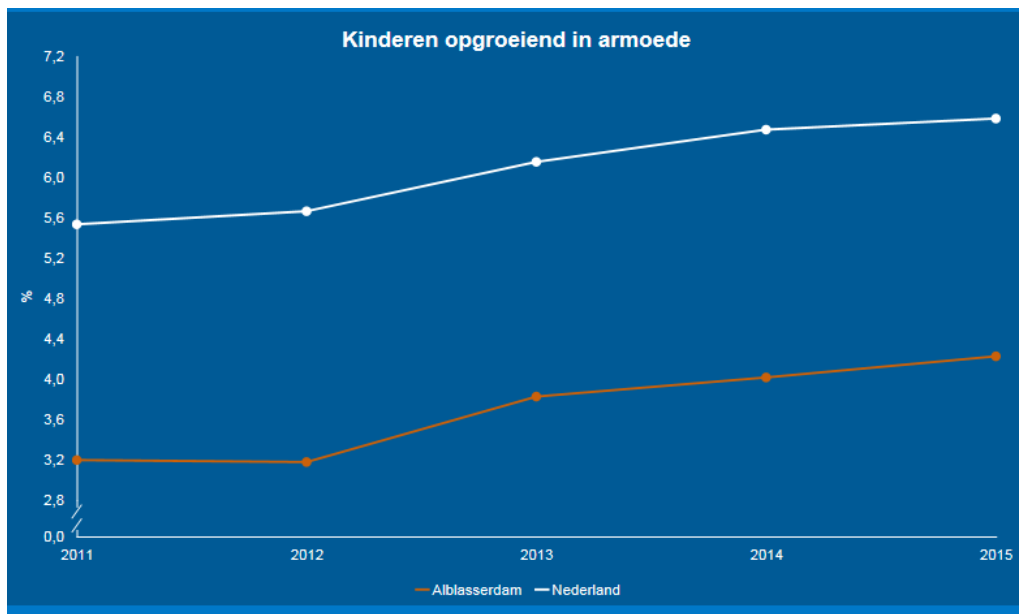
In onderstaande afbeelding is het gemiddeld besteedbaar inkomen op wijkniveau in euro's (x1000) weergegeven. Deze afbeelding is tevens ook terug te vinden in het levensgebied werk en inkomen¹¹. De wijk Souburgh valt op in deze afbeelding:

In onderstaande figuur is te zien hoeveel kinderen opgroeien in armoede in Alblasterdam, in vergelijking met de rest van Nederland¹². We zien dat deze lijn een stuk lager ligt dan in de rest van Nederland, maar dat ook in Alblasterdam een stijgende lijn te zien is:

¹¹ Onderzoekcentrum Drechtsteden

¹² Waarstaatjegemeente.nl

De onderstaande tabel geeft de cijfers van stichting Schuldhulpmaatje in Alblasterdam¹³ van 2017 weer met betrekking tot het aantal kinderen in Alblasterdam dat opgroeit in armoede:

Op basis van 127 huishoudens troffen zij aan (in aantallen) :

Kinderen > 18 jaar	19
Kinderen in voortgezet onderwijs	29
Kinderen in basisonderwijs	34
Kinderen < 4 jaar	22

Het in contact komen met mensen in armoede is niet eenvoudig. Daardoor worden de bestaande regelingen die er zijn voor mensen met een laag inkomen, niet altijd benut.

Het aangrijpingspunt van beleid is de constatering dat we zien dat een toenemende groep mensen in langdurige armoede leeft. Dat is als mensen langer dan vier jaar leven onder de inkomensgrens en niet kunnen beschikken over (gezond) voedsel, huisvesting en toegang tot de gezondheidszorg. En geen mogelijkheid hebben om verder te leren na de verplichte schoolperiode. Bij een deel van deze groep strekt de armoede zich uit over meerdere generaties. Onderzoek hier naar is slechts van recente datum en er zijn (nog) geen cijfers voor Alblasterdam voorhanden.

Kinderen die in armoede leven vormen een aparte risicogroep. Zij komen vaak in een isolement terecht, bijvoorbeeld omdat ze geen verjaardagsfeestje kunnen geven of omdat ze geen sport kunnen beoefenen. Stichting Leergeld Drechtsteden draagt er aan bij dat kinderen dat wel kunnen. Dat zij mee kunnen doen met dingen die voor leeftijdgenoten normaal zijn. 43 Alblasterdamse kinderen hebben een beroep op de stichting gedaan¹⁴.

¹³ Stichting Schuldhulpmaatje Alblasterdam (2017)

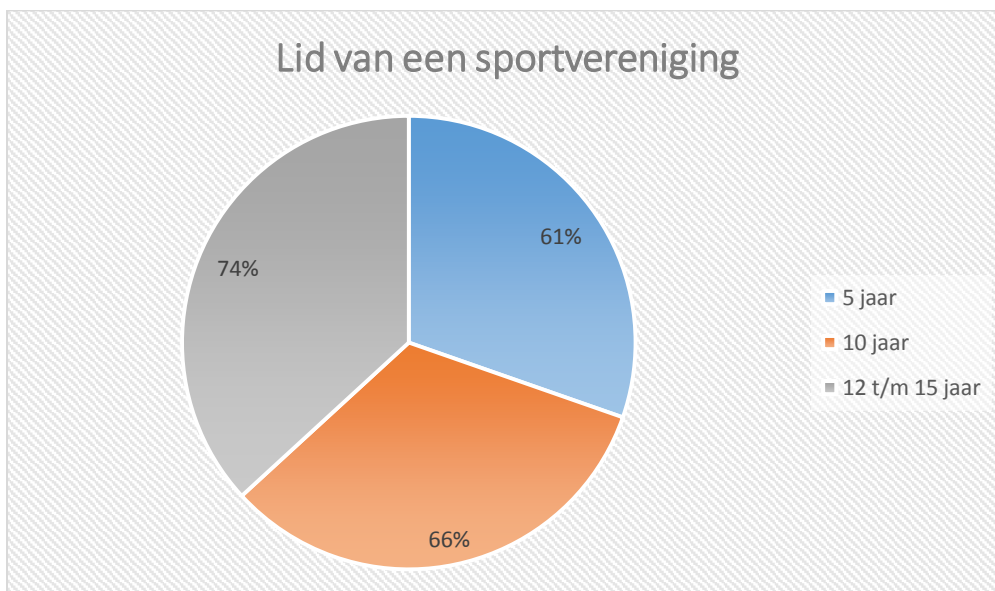
¹⁴ Stichting Leergeld (2018)

Regelmatig zien we dat jongeren al schulden hebben. Het jongerenwerk Jeugdpunt ziet dat het meest bij jongvolwassenen. Deze groep maakt het minst gebruik van de schuldhulpverlening¹⁵.

¹⁵ Jongerenwerk Jeugd-Punt (2018)

5. Gezondheid en bewegen

Sport en bewegen worden steeds nadrukkelijker een integraal onderdeel van een breder maatschappelijk verband. Bewegen is gezond en sport is sociaal. De sportverenigingen hebben deze ontwikkeling actief opgepakt en doen mee aan tal van maatschappelijke activiteiten. Steeds meer wordt de link gelegd met ontmoeten. Heel belangrijk in deze tijd van individualisering en vergrijzing. Juist de sport is dan een manier om elkaar te ontmoeten. Meer dan de helft van de Alblasserdamse kinderen sporten en zijn lid van een sportvereniging. In onderstaande cirkeldiagram is het percentage kinderen in verschillende leeftijdsgroepen die lid zijn van een vereniging weergegeven. In onderstaande cirkeldiagram is het percentage kinderen in verschillende leeftijdscategorieën dat lid is van een vereniging weergegeven¹⁶.

10,4% van de bevolking in Alblasserdam bestaat uit kinderen tussen de 4 en 11 jaar oud¹⁷. We vinden het belangrijk dat deze kinderen in hun eigen buurt gezond en veilig buiten kunnen spelen.

Het Alblasserdam beweeg & cultuur (ABC) team maakt sportieve en culturele activiteiten toegankelijk voor alle Alblasserdammers. Onlangs heeft het ABC team een eigen logo gekregen en een website: www.abcalblasserdam.nl

Uit regionaal onderzoek blijkt dat oudere Alblasserdammers minder dan gemiddeld bewegen: 57,4% tegen het landelijk gemiddelde van 63%¹⁸. Dit is aangrijpingspunt van beleid geweest.

¹⁶ Dienst, Gezondheid & Jeugd (2016).

¹⁷ Onderzoekcentrum Drechtsteden

¹⁸ Waarstaatjegemeente.nl (2016).

Dat weinig bewegen allerlei gezondheidsklachten tot gevolg kan hebben heeft geen betoog. Om inzicht te krijgen in het "waarom" van het minder bewegen is in vervolg op het cijfermatige onderzoek een kwalitatief, ervaringsonderzoek onder oudere Alblasserdammers uitgevoerd. Daaruit bleek dat ouderen na hun werkzame leven waarin zij (zwaar) lichamelijke arbeid hebben verricht, menen dat bewegen op leeftijd niet meer nodig is.

Zeer recent is op landelijk niveau het Nationale Preventieakkoord getekend. Dit Preventieakkoord richt zich op het terugdringen van overgewicht, roken en problematisch drankgebruik. Afgesproken is dat een gezonde levensstijl de norm moet zijn. Dit is aangrijpingspunt van beleid: om dit te bereiken, moet er meer in samenhang gewerkt en georganiseerd worden. Door bijvoorbeeld ook achterliggende problemen aan te pakken. Denk aan schulden, werkloosheid en eenzaamheid. Dat veroorzaakt stress en stress heeft gezondheidsverlies tot gevolg. We hebben in Alblasserdam al verschillende goede initiatieven. Zo hebben we een gezamenlijke aanpak voor het bestrijden van armoede. Met nieuwe initiatieven sluiten we hierop aan.

Dienst Gezondheid en Jeugd heeft over veel gezondheidsthema's cijfers verzameld. Deze cijfers zijn hier onder in de tabellen weergegeven:

DGJ Cijfers alcohol gebruik in Alblasserdam door de jeugd¹⁹

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat weleens een paar slokken alcohol gedronken heeft (2017)	24%	26%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat weleens een glas alcohol gedronken heeft (2017)	27%	21%
Percentage jongeren in de leeftijd 12/15 jaar dat alcohol heeft gedronken in de afgelopen vier weken (2017)	21%	21%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat heeft bingegebroken (= vijf of meer dan vijf drankjes bij een aangelegenheid) in de afgelopen vier weken (2017)	13%	12%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat weleens aangeschoten of dronken is geweest (2017)	21%	17%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat aangeschoten of dronken is geweest in de afgelopen vier weken (2017)	10%	8%

Het valt op dat het percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat weleens een glas alcohol gedronken heeft, in Alblasserdam hoger ligt dan in de rest van de regio.

¹⁹ Dienst Gezondheid en Jeugd (2017).

DGJ Cijfers alcohol gebruik in Alblaserdam door volwassenen²⁰

Wat	Alblaserdam	Regio ZHZ
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat nog nooit alcohol heeft gedronken (2016)	16%	15%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat geen alcohol heeft gedronken in de afgelopen 12 maanden, maar vroeger wel (2016)	9%	6%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat alcohol heeft gedronken in de afgelopen 12 maanden (2016)	76%	79%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat kan worden beschouwd als een zware drinker (= bij mannen 1 dag in de week of meer, meer 6 glazen drinken, bij vrouwen 1 dag in de week of meer, meer dan 4 glazen drinken) (2016)/	5%	7%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat kan worden geschouwd als een overmatige drinker (= bij mannen meer dan 14 glazen per week, bij vrouwen meer dan 7 glazen per week) (2016).	11%	15%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat meer dan vijf dagen in de week alcohol drinkt. (2016).	11%	13%

DGJ Cijfers alcohol gebruik in Alblaserdam door ouderen²¹

Wat	Alblaserdam	Regio ZHZ
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat nog nooit alcohol heeft gedronken (2016).	14%	14%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat in de afgelopen 12 maanden geen alcohol heeft gedronken, maar vroeger wel (2016).	9%	8%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat in de afgelopen 12 maanden alcohol heeft gedronken (2016).	76%	78%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat kan worden beschouwd als zware drinker (2016).	5%	5%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat kan worden beschouwd als overmatige drinker (2016).	19%	21%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat meer dan vijf glazen alcohol per week drinkt (2016).	26%	27%

²⁰ Dienst Gezondheid en Jeugd (2016)

²¹ Dienst Gezondheid en Jeugd (2016)

DGJ Cijfers drugsgebruik in Alblasserdam door jeugd²²

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar oud dat weleens drugs heeft gebruikt (2017).	9%	6%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar oud dat weleens hasj of wiet heeft gebruikt (2017).	7%	4%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar oud dat in de afgelopen vier weken hasj of wiet heeft gebruikt (2017).	5%	2%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat weleens hard drugs heeft gebruikt (2017).	4%	3%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar oud dat in de afgelopen vier weken hard drugs heeft gebruikt (2017).	2%	1%

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat het drugsgebruik door jeugd in Alblasserdam hoger ligt dan in de rest van de regio Zuid-Holland Zuid.

DGJ Cijfers drugsgebruik in Alblasserdam door volwassenen²³

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 t/m 65 jaar dat weleens cannabis heeft gebruikt (2016).	16%	21%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 t/m 65 jaar dat cannabis heeft gebruikt in de afgelopen vier weken (2016).	4%	3%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 t/m 65 jaar dat weleens harddrugs heeft gebruikt (2016).	6%	8%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 t/m 65 jaar dat in de afgelopen vier weken harddrugs heeft gebruikt (2016).	1%	1%

DGJ Cijfers roken in Alblasserdam door jeugd²⁴

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat weleens heeft gerookt (2017).	21%	16%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat dagelijks rookt (2017).	6%	2%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat minimaal wekelijks rookt (2017).	6%	6%

²² Dienst Gezondheid en Jeugd (2017)

²³ Dienst Gezondheid en Jeugd (2016)

²⁴ Dienst Gezondheid en Jeugd (2017)

DGJ Cijfers roken in Alblasserdam door volwassenen²⁵

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat weleens rookt (2016).	18%	20%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat nog nooit heeft gerookt (2016).	51%	47%

DGJ Cijfers roken in Alblasserdam door ouderen

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat weleens rookt (2016).	8%	12%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat nog nooit heeft gerookt (2016).	40%	37%

DGJ Cijfers bewegen in Alblasserdam door jeugd²⁶

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage 5-jarigen dat lid is van een sportvereniging (2016).	61%	66%
Percentage 10-jarigen dat lid is van een sportvereniging (2016).	66%	77%
Percentage 12 t/m 15 jarigen dat lid is van een sportvereniging (2017).	74%	72%
Percentage 12 t/m 15 jarigen dat gemiddeld tot veel sport buiten een vereniging om (2015).	56%	60%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat gemiddeld tot veel tijd doorbrengt achter de tv of computer (2015).	89%	90%
Percentage jongeren in de leeftijd 12 t/m 15 jaar dat voldoet aan de norm gezond bewegen (2017).	16%	17%

DGJ cijfers bewegen in Alblasserdam door volwassenen²⁷

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat voldoet aan de norm gezond bewegen (2016).	57%	58%
Percentage volwassenen in de leeftijd 19 jaar en ouder dat voldoet aan de norm fit-norm (2016).	20%	24%

²⁵ Dienst Gezondheid en Jeugd (2016)²⁶ Dienst Gezondheid en Jeugd (2015, 2016 en 2017)²⁷ Dienst Gezondheid en Jeugd (2016)

DGJ cijfers bewegen in Alblasserdam door de ouderen²⁸

Wat	Alblasserdam	Regio ZHZ
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat voldoet aan de norm gezond bewegen (2016).	68%	67%
Percentage ouderen in de leeftijd 65 jaar en ouder dat voldoet aan de fit-norm (2016).	42%	41%

²⁸ Dienst Gezondheid en Jeugd (2016)

6. Onderwijs & opvoeding

6.1 Onderwijs

In Alblasserdam zijn vier kinderopvangorganisaties actief. Voor de jongste Alblasserdammers (0-4 jaar) bieden zij dagopvang en peuterspeelgroepen aan. Ook worden een aantal kinderen door gastouders opgevangen.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie van twee- en driejarigen, en voor de een- en geenverdieners die gebruik willen maken van een peuterspeelgroep.

Uit onderzoek van OCD en Buitenhk blijkt dat in 2017 afgerond 62% van de kinderen in de leeftijd 2,5-4 jaar een peuterspeelzaal bezoekt. De overige 38% gaat naar een gastouder, informele opvang, medisch kinderdagverblijf of heeft geen opvang. Begin 2017 is het non-bereik van de kinderopvang in de peuters (leeftijd 2,5 jaar tot 4 jaar) 25%. Dit bedraagt dus 90 peuters in Alblasserdam. Landelijk is dit 14%. De redenen voor het feit dat nog niet alle 2 tot 4 jarigen in Alblasserdam gebruik maken van professionele opvang zijn kosten, principiële overwegingen of opvang binnen eigen netwerk, bijvoorbeeld door grootouder(s)²⁹.

Daarnaast groeit de groep peuters die baat heeft bij meer uren spelen in een peutergroep, de voorschoolse educatie. Dit zijn peuters met een ontwikkelingsachterstand, of de kans daarop. Zo geeft o.a. DG&J aan dat het aantal jonge kinderen dat te maken heeft met een taalarme omgeving en/of gedragsproblemen groeit. Ook binnen de kinderopvang klinken deze geluiden. Om het bereik te verhogen is aangrijpingspunt van beleid dat we samen met aanbieders en consultatiebureau zorg zullen moeten dragen voor goede toeleiding naar kinderopvang.

Alblasserdam heeft zes basisscholen met totaal 9 locaties. Hoewel het niet uit de cijfers blijkt, is er binnen onderwijs en kinderopvang behoefte om de ontwikkeling van integrale kindcentra (IKC) verder op te pakken. Daarnaast hebben we de wettelijke verplichting om een integraal huisvestingsplan (IHP) op te stellen. Alblasserdam heeft geen middelbare scholen. Leerlingen wijken daarom uit naar middelbare scholen in de regio. In de onderstaande tabel is weergegeven voor het jaar 2016 naar welke middelbare scholen Alblasserdamse jongeren gaan³⁰:

²⁹ Buitenhk management & consult (2017)

³⁰ Gemeente Alblasserdam (2016)

Rijnlabels	Som van AGG
Papendrecht	673
Chr SGM De Lage Waard	402
Willem de Zwijger College	271
Rotterdam	261
Avicenna College	1
De Passie	15
Geref SGM Randstad	14
Het Lyceum Rotterdam	1
Thorbecke VO	2
Unie Noord	6
Unie Noord-locatie HVR	2
Wartburg College	220
Krimpenerwaard	168
Driestar College	81
OZHW locatie Gemini Lekkerkerk	87
Dordrecht	84
Insula College	3
Joh De Witt gymnasium	49
Stedelijk Dalton Lyceum	28
Wartburg College	4
Zwijndrecht	34
Develstein College	3
Develstein College loc. Locket	3
OZHW loc. Walburg Zwijndrecht	26
OZHW loc Walburg	2

In onderstaande afbeelding is weergegeven naar welk niveau Alblasserdamse leerlingen doorstromen in vergelijking met andere gemeenten uit de regio³¹:

leerlingen naar niveau 2017 - Gemeenten											
	praktijkonderwijs: woongemeente	vo algemene leerjaren 1-3: woongemeente	vmbo / bk leerweg 3-4: woongemeente	vmbo / tl leerweg 3-4: woongemeente	havo 3-5: woongemeente	vwo 3-6: woongemeente	vavo: woongemeente	mbo bol: woongemeente	mbo bbl: woongemeente	hbo: woongemeente	wo: woongemeente
Alblasserdam	30	570	140	170	195	190	20	410	195	400	130
Dordrecht	290	2.665	735	920	970	1.135	110	3.155	725	2.670	900
Hardinxveld-Giessendam											
Hendrik-Ido-Ambacht	35	760	175	230	310	340	30	660	240	645	230
Papendrecht	35	785	220	235	360	340	25	735	230	660	215
Sliedrecht	40	630	145	210	200	200	15	560	215	505	155
Zwijndrecht	70	1.040	305	265	395	365	35	1.040	330	880	295

³¹ Onderzoekcentrum Drechtsteden (2017)

Voor het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs (basis en voortgezet) gaan de kinderen en jongeren naar scholen in de directe omgeving. Jeugdwetvervoer en leerlingenvervoer zijn gescheiden stromen, zowel qua wet- en regelgeving als financiën. Met passend onderwijs komen er echter steeds meer arrangementen voor die onderwijs (leerlingenvervoer) en zorg (jeugdwet) combineren.

Dit zorgt in sommige gevallen voor onlogische ritten en onbegrip bij ouders.

6.2 Jeugdbeleid

Route22 is ons preventieve positief jeugdbeleid voor alle kinderen en jongeren in Alblasserdam van 0 tot 22 jaar. In de notitie Route22 zijn een aantal concrete activiteiten benoemd waarmee we inspelen op de wensen en behoeften van de deze groep Alblasserdamse inwoners.

6.3 Jeugdhulp

De huisartsen hebben op basis van de Jeugdwet de zelfstandige bevoegdheid om door te verwijzen. In Alblasserdam is 48% van de doorverwijzingen afkomstig van huisartsen. Ter vergelijking: de professional van de Stichting Jeugdteams heeft in diezelfde periode 39% kinderen doorverwezen³².

Het aantal doorverwijzingen van de huisartsen zou minder kunnen, verwachten we. Bovendien kan het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) juist vanuit de verschillende aspecten naar het probleem kijken én naar het gehele gezin. Problemen kunnen zo ook gemedicaliseerd en genormaliseerd worden. En er kan dicht bij huis ambulante hulp worden gegeven. Dat is beter voor het kind en voor het gezin. In samenwerking met de Alblasserdamse huisartsen zijn we een pilot gestart. Vanuit het CJG wordt een psycholoog ingezet die basisdiagnostiek doet, korte ambulante behandelingen en eventueel toe leidt naar andere jeugdhulpprofessionals. De psycholoog werkt nauw samen met de praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ) van de huisartsen. Het project is op 1 juli 2018 gestart en nu tot nu toe zijn er 33 kinderen geholpen.

Voor de onderwerpen "veilig en gezond opgroeien" en "kansen om jezelf te ontplooiën en naar vermogen mee te doen" heeft de Service Organisatie Jeugd en Dienst Gezondheid en Jeugd cijfers verzameld. Deze cijfers zijn in de onderstaande tabellen weergegeven. Op dit moment wordt gewerkt aan een duiding van deze cijfers³³.

³² Service Organisatie Jeugd (2017)

³³ Service Organisatie Jeugd en Dienst Gezondheid en Jeugd (2014 t/m 2017)

Jeugdigen in ZHZ groeien gezond en veilig op

<i>Indicator</i>	0-meting	1^e meting	2^e meting	Ambitie 2018	Bron
<i>% 12 t/m 18-jarigen dat de eigen gezondheid als (heel) goed ervaart</i>	2014: 86%	2015: 82%	2016: 89%	gelijk	DG&J ZHZ
<i>aandeel jeugdigen waarover een melding bij Veilig Thuis is gedaan</i>	2015: 2,1%	2016: 2,7%	2017:	n.v.t.	SOJ via Veilig Thuis
<i>aantal jeugdigen dat betrokken was bij meldingen bij Veilig Thuis</i>	2015: 2.211	2016: 2.813	2017: 2.973	n.v.t.	SOJ via Veilig Thuis
<i>aantal verzoeken aan de rechtbank tot het opleggen van jeugdbeschermingsmaatregelen</i>	2015: 260	2016: 339	2017: 359	n.v.t.	SOJ via RvdK
<i>aantal jeugdigen met maatregel jeugdreclassering</i>	2015: 195	2016: 196	2017: 214	n.v.t.	SOJ

Jeugdigen krijgen kansen zich te ontwikkelen en naar vermogen mee te kunnen doen

<i>Indicator</i>	0-meting	1^e meting	2^e meting	Ambitie 2018	Bron
<i>% van de jongeren dat bij iemand terecht kan/sociale steun ervaart vanuit de opvoedomgeving</i>	-	-	2016: 94%	stijging	DG&J ZHZ
<i>% van de jongeren dat sociale steun ervaart van vrienden/familie</i>	2014: 98%	-	2016: 99%	stijging	DG&J ZHZ
<i>% van de jongeren dat een goede ouder-kind relatie ervaart thuis</i>	2014: 96%	2015: 86%	2016: 87%	gelijk	DG&J ZHZ
<i>% van de jongeren dat school leuk vindt (schoolmotivatie)</i>	2014: 92%	2015: 63%	-	gelijk	DG&J ZHZ
<i>% voortijdig schoolverlaters</i>	'13-'14: 1,8%	'14-'15: 1,7%	'15-'16: 1,6%	afname	VSV-verkenner
<i>% geslaagden (18 tot 25 jaar) voor een mbo-diploma of niveau 2 of hoger (startkwalificatie)</i>	'13-'14: 18,1%	'14-'15: 19,3%	'15-'16: 18,2%	stijging	CBS
<i>% niet werkende werkzoekende jongeren van 15 t/m 22 jaar³⁴</i>	2015: 2,0%	2016: 2,3%	2017: 2,2%	afname	UWV
<i>% jongeren dat een uitkering krijgt³⁵</i>	2015: 4,83%	2016: 4,62%	2017: 4,35%	afname	Sociale dienst/ UWV
<i>% kinderen (0 tot 18 jaar) met risico op armoede, kind dat leeft in een huishouden met een inkomen onder de lage inkomensgrens</i>	2012: 10,4%	2013: 10,2%	2014: 8,3%	afname	CBS

³⁴ Percentage ten opzichte van het totaal aantal inwoners in ZHZ.

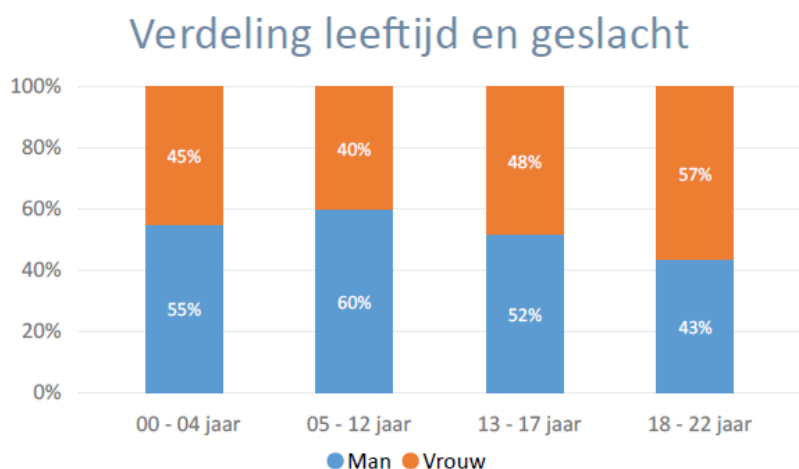
³⁵ De percentages zijn een cumulatie van het aantal jongeren met een bijstandsuitkering, WW, WIA en Wajong, ten opzichte van het totaal aantal jeugdigen.

7. Welzijn en zorg

In het algemeen ligt het zorggebruik in onze gemeente iets onder het landelijk gemiddelde: zo'n 85 % van de Alblasserdamse huishoudens maakt geen gebruik van zorgvoorzieningen tegen een landelijk gemiddelde van iets meer dan 81%. Het gaat hier om Wmo voorzieningen, jeugdhulp, bijstandsuitkeringen en re-integratievoorzieningen. Verder heeft het CBS berekend dat 10 huishoudens drie van deze voorzieningen gebruiken en dat er in 30 huishoudens twee voorzieningen zijn. Er zijn volgens de cijfers van het CBS in Alblasserdam geen inwoners die van 4 of meer voorzieningen gebruik maken. De stapeling van voorzieningen is aangrijpingspunt van beleid en wordt de komende periode scherper in beeld gebracht³⁶. In de bijlage is als voorbeeld wat mogelijk kan zijn, de gestapelde zorg in de Oranjebuurt in beeld gebracht.

7.1 Jeugdhulp

Voor Jeugdhulp, waaronder zowel maatwerkvoorzieningen als hulp via het CJG wordt geschaard, geldt het volgende. Er zijn 664 jeugdigen in 2018 die een beroep doen op enige vorm van jeugdhulp. Dit is 18% van de jeugdigen dat woonachtig is in Alblasserdam. In de regio ZHZ is dit 17%³⁷. De verdeling naar leeftijd en geslacht is als volgt:

De top 3 hoofdaannemers zijn (1) Stichting Yulius, (2) Stichting Enver en (3) PSY Drechtsteden B.V.

440 jeugdigen krijgen jeugdhulp via een zorgprofiel. 428 jongeren maken in Alblasserdam gebruik van een zorgprofiel zonder verblijf, 25 jongeren met verblijf.

Voor het persoonsgebonden budget (PGB) geldt dat 78 jongeren in Alblasserdam jeugdhulp inkopen via een PGB. Dit is 1,7% van het aantal jeugdigen onder de 18 jaar en van 18% van de jeugdigen met een PGB wordt de jeugdhulp binnen het sociaal netwerk geleverd. In de regio

³⁶ Centraal Bureau voor de Statistiek: overall rapportage sociaal domein (2017).

³⁷ Service Organisatie Jeugd: Factsheet Jeugdhulp ZHZ (2018)

ZHZ is dit 1% van de jeugdigen en van 16% van de jeugdigen met een PGB wordt de jeugdhulp binnen het sociaal netwerk geleverd.

In Alblasserdam is er 0 keer een bezwaar en/of beroep ingediend in 2018. In de regio ZHZ is er 29 keer bezwaar ingediend en 11 keer een beroep³⁸.

7.2 Individuele voorzieningen

Er is echter ook een groep inwoners die niet van deze individuele voorzieningen gebruik maakt, maar toch problemen ondervindt. Het CBS³⁹ publiceert daar over in de Rapportage Sociaal Domein de eerste voorzichtige cijfers. 15% heeft meerdere problemen, 7% is eenzaam en 10% kan niet zelfstandig formulieren invullen. Het CBS concludeert dat er geen gegevens beschikbaar zijn over niet-gebruik. En ook niet over de gevolgen van afschaling van de hulp en ondersteuning.

7.3 Verzekerde zorg

Naast deze voorzieningen die door de gemeente Alblasserdam worden uitgevoerd, is er de Zorgverzekeringswet van de zorgverzekeraars en de Wet Langdurige Zorg die de Zorgkantoren namens het rijk uitvoeren. Meer dan gemiddeld maken de inwoners van Alblasserdam gebruik van verzekerde zorg maar het bedrag dat zij besteden is minder dan het landelijk gemiddelde: 8.999 versus 8.734 mensen en 2371 versus 2406 euro per persoon⁴⁰. Ook doen meer inwoners van onze gemeente dan gemiddeld een beroep op de zorg vanuit de Wet langdurige zorg maar zij besteden ook gemiddeld meer euro's: 117 tegen 84% en 210 tegen 198 euro per persoon⁴¹.

Een ander beeld geeft het gebruik dat Alblasserdammers van de huisarts maken. Zij doen dat meer dan men dat gemiddeld in den lande doet (80,1% tegen 78,4%). Dat pleit voor een goede en structurele afstemming met de huisarts⁴².

Ook wordt meer gebruik gemaakt van het ziekenhuis en de wijkverpleging. Rivas is verreweg de grootste aanbieder van wijkverpleging: in zo'n 80% van de huishoudens is dat deze organisatie, blijkt uit onderzoek van Vektis⁴³.

7.4 Eenzaamheid, dementie en hulp in het huishouden

Naast de zorgvoorzieningen zijn er ook tal van welzijnsactiviteiten die belangrijk zijn voor de kwaliteit van leven en het welbevinden van mensen. Stichting Welzijn Alblasserdam is een belangrijke uitvoeringsorganisatie van welzijnsactiviteiten. Ook in Alblasserdam hebben we te maken met eenzaamheid. Ouderen die vanwege het wegvallen van hun partner en leeftijdgenoten zich alleen voelen. Ook inwoners van andere leeftijdsgroepen kunnen weinig sociale contacten hebben in een isolement terecht komen, bijvoorbeeld vanwege het verlies van werk. Het CBS komt met een percentage van 43,2 % in Alblasserdam tegen 42,9% landelijk.⁴⁴

³⁸ Service Organisatie Jeugd: Factsheet Jeugdhulp ZHZ (2018)

³⁹ Centraal Bureau voor de Statistiek: overall rapportage sociaal domein (2017)

⁴⁰ Waarstaatjegemeente.nl (2016)

⁴¹ Waarstaatjegemeente.nl (2016)

⁴² Waarstaatjegemeente.nl (2016)

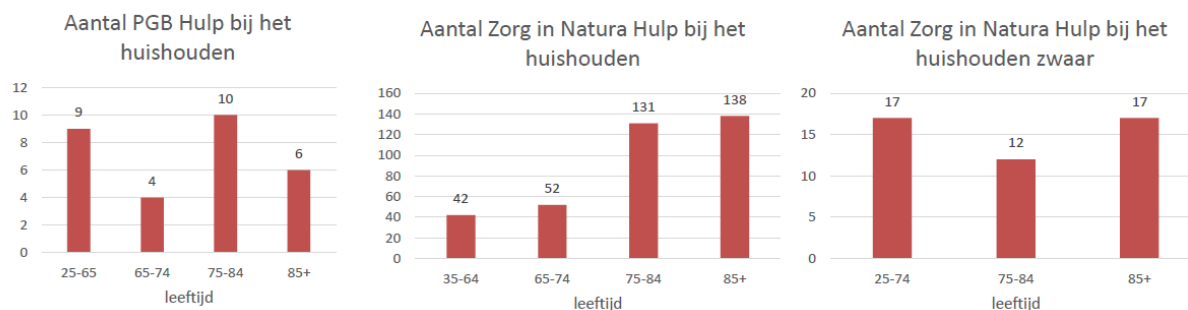
⁴³ Waarstaatjegemeente.nl (2016)

⁴⁴ Waarstaatjegemeente.nl (2016)

In Alblasterdam hebben we ook te maken met dementie. Stichting Waardeburgh telt 16 mensen met een diagnose dementie die bij Waardeburgh zorg ontvangen dan wel het inloophuis of de Waardeburgh sociëteiten bezoeken. Rivas Alblasterdam telt 50 mensen met een diagnose dementie⁴⁵.

In de onderstaande afbeelding komt naar voren dat voornamelijk ouderen hulp nodig hebben in het huishouden⁴⁶:

Hulp bij het huishouden is voornamelijk voor ouderen

7.5 Mantelzorgers

Het aantal mantelzorgers groeit in Alblasterdam. Cijfers fluctueren. Bijna de helft van de mantelzorgers geeft aan dat zij de mantelzorgondersteuning weten te vinden, aldus het Drechtsteden-brede onderzoek 'Monitor Sociaal' van het Onderzoekcentrum Drechtsteden; zeven procent van die mantelzorgers maakt ook werkelijk gebruik van de mantelzorgondersteuning. 3% voelt zich overbelast en maar 43% vindt het moeilijk om de mantelzorg met zijn/haar andere activiteiten & taken te combineren. Het ondersteunen van mantelzorgers blijft een belangrijk aandachtspunt.⁴⁷

Stichting Welzijn Alblasterdam⁴⁸ heeft ook cijfers over mantelzorgers:

- van 50 (in 2016) naar 300 (in 2018) geregistreerde mantelzorgers toegegroeid. Vanuit de SWA hebben wij in 2017 o.a. uitgevoerd:
- afronding zorg de baas cursus (7 bijeenkomsten) en een nieuwe cursus gestart met diverse kerken: gemiddelde opkomst unieke personen 20-25 personen in 2017. 280 contactmomenten met mantelzorgers.

⁴⁵ Gemeente Alblasterdam (2017)

⁴⁶ Sociale Dienst Drechtsteden (2017)

⁴⁷ Onderzoekcentrum Drechtsteden: Monitor Sociaal Domein (2017)

⁴⁸ Stichting Welzijn Alblasterdam (2016-2018)

- een nieuwe connectgroep autisme (vanuit vraag mantelzorgers) gestart: kleine groep groeiende 3-5 personen per maand.
- extra deskundigheidsbevordering cursus (bv workshop positief denken): 20-30 deelnemers
- maandelijkse mantelzorgsalon: 10 bijeenkomsten van gemiddeld 20-25 deelnemers= 200-250 contactmomenten mantelzorgers
- intensieve begeleidingsgesprekken consulent gemiddelde 2 per week (schatting 3-5 uur per gesprek)
- Week van de Mantelzorg: unieke contactmomenten geschat op activiteiten 180 deelnemers. 300 deelnemers waarderingmoment.

7.6 Vrijwilligers

41% van de Alblasterdammers is vrijwilliger. De meeste vrijwilligers zijn actief bij een godsdienstige of levensbeschouwelijke organisatie (29%), een sportvereniging (24%) of een zorg/welzijnsorganisatie (19%). Met de toenemende individualisering en de toegenomen welvaart veranderen de vrijwilligers en het vrijwilligerswerk ook. 67% zijn flex-vrijwilligers⁴⁹. Zij zetten zich in wanneer zij beschikbaar zijn of voor een bepaalde klus. Men wil zich niet altijd meer voor een langere periode en voor vaste tijden binden. Daarmee verandert het vrijwilligerswerk ook. We ondersteunen de organisaties in deze veranderingen.

De cijfers van de Stichting Welzijn Alblasterdam⁵⁰ over vrijwilligers zijn als volgt.

Hoeveel vrijwilligers heeft u jaarlijks in uw bestand, hoeveel vrijwilligers (allen) bemiddelt of begeleidt u per jaar naar andere instellingen?

1. Van januari 2017 tot en met heden heeft de vrijwilligerscentrale 22 intakegesprekken gehad met mensen die vrijwilligerswerk zochten. In 3 gevallen kon geen match gemaakt worden i.v.m. persoonlijke omstandigheden of het vinden van een betaald baan. 4 personen zijn zich vrijwillig gaan inzetten voor de SWA. 15 personen zijn bemiddelt of begeleidt naar andere instellingen.
2. Er zijn 7 vrijwilligers bemiddelt naar een eenmalige event (NLDoet)
3. In 2017 had de SWA 244 vrijwilligers in haar bestand (incl. vrijwilligersevent)
4. Voor diensten van de SWA zetten zich ca. 85 vrijwilligers in
5. In 2017 zijn er (tot nu toe) 38 vacatures op de vacaturebank geplaatst

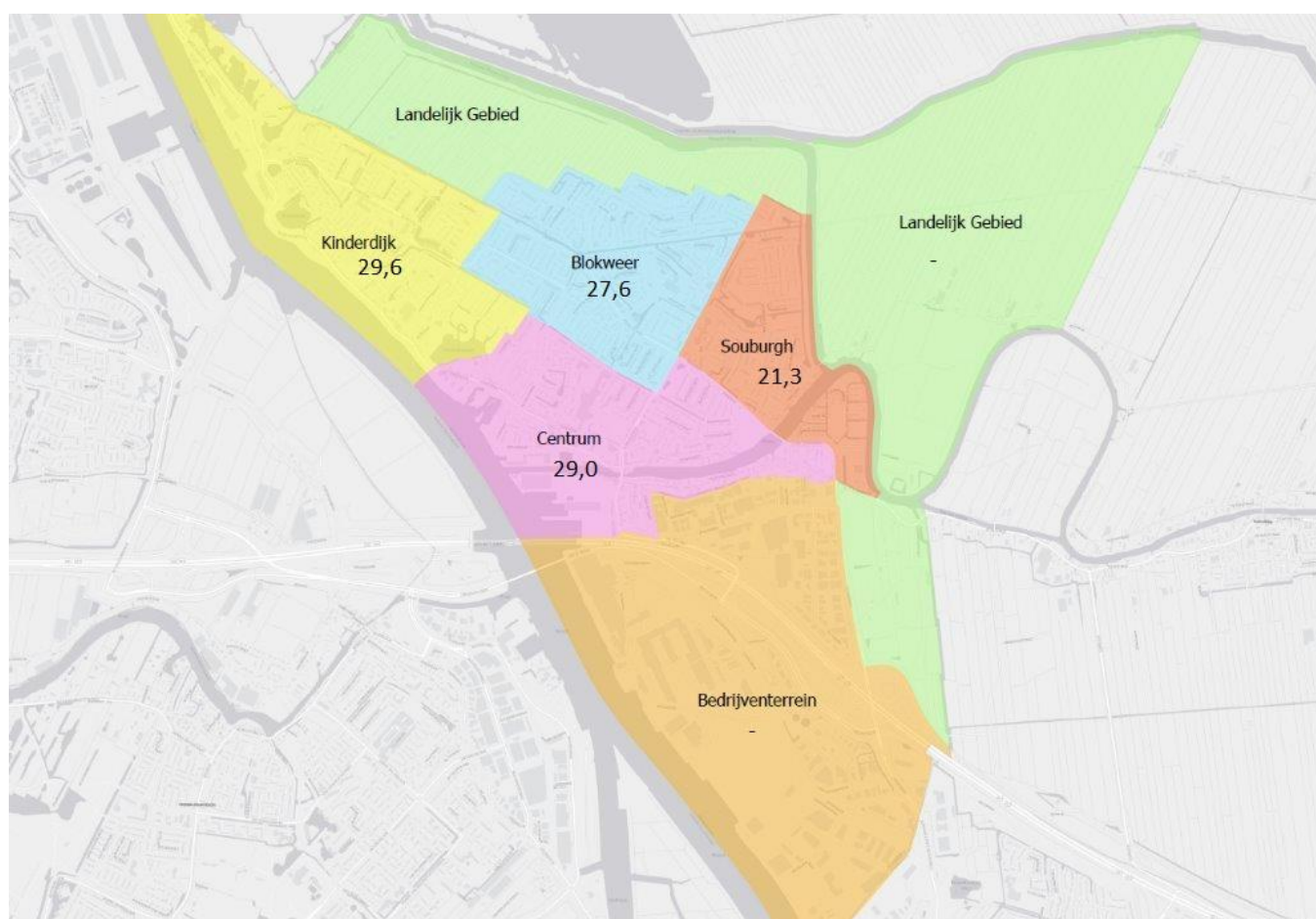
⁴⁹ Onderzoekcentrum Drechtsteden: Monitor Sociaal Domein (2017)

⁵⁰ Stichting Welzijn Alblasterdam (2017)

8. Werk en inkomen

Voor de kwaliteit van leven is het heel belangrijk dat mensen zelf aan het stuur staan van hun leven en participeren in de (Alblasserdamse) samenleving. Niet iedereen lukt dat op eigen kracht, sommige inwoners moeten daartoe actief worden uitgenodigd.

In de onderstaande afbeelding is het gestandaardiseerd inkomen op wijkniveau in euro's (x1000) weergegeven⁵¹. Het gestandaardiseerd inkomen is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden⁵².

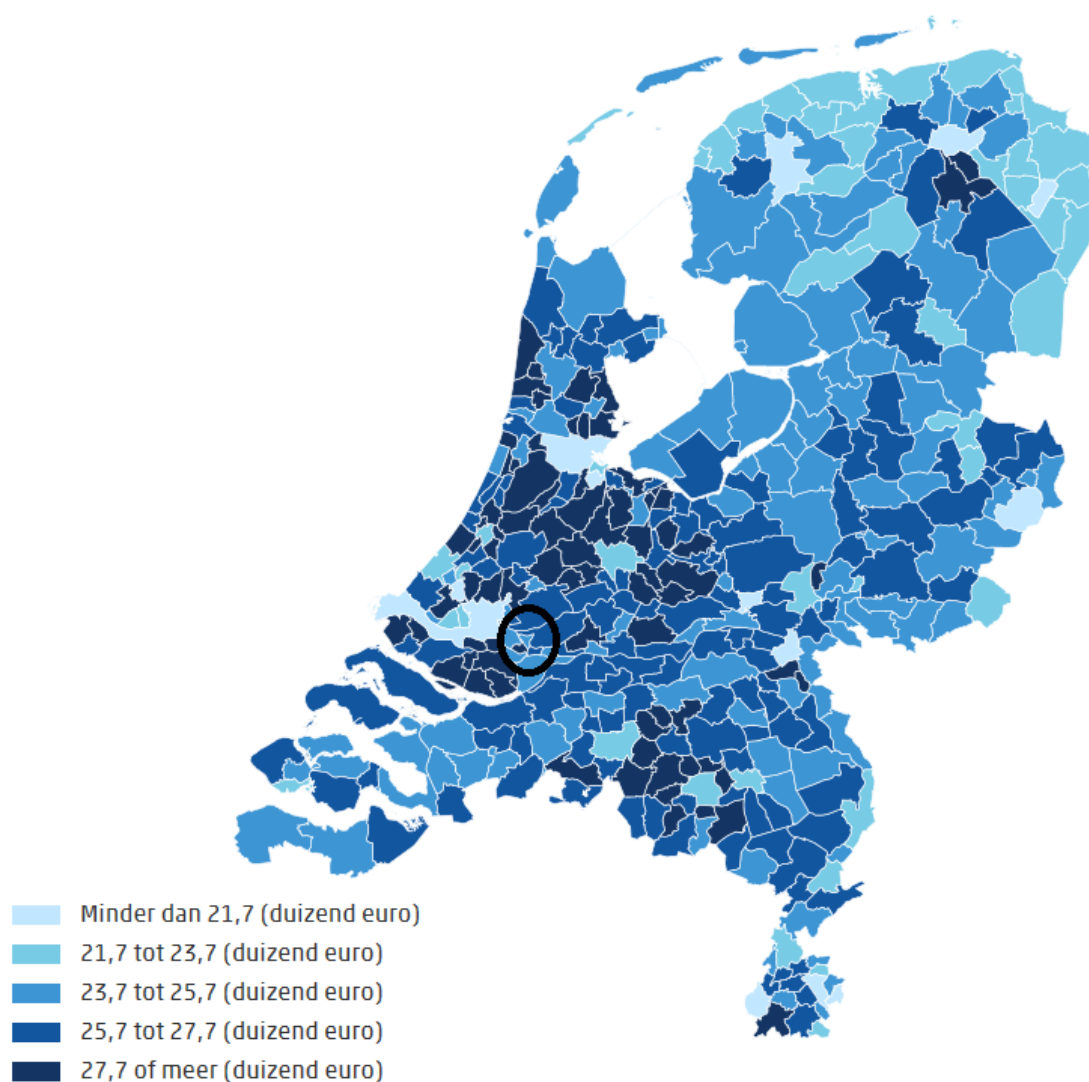

⁵¹ Onderzoekcentrum Drechtsteden (2018)

⁵² CBS (2018)

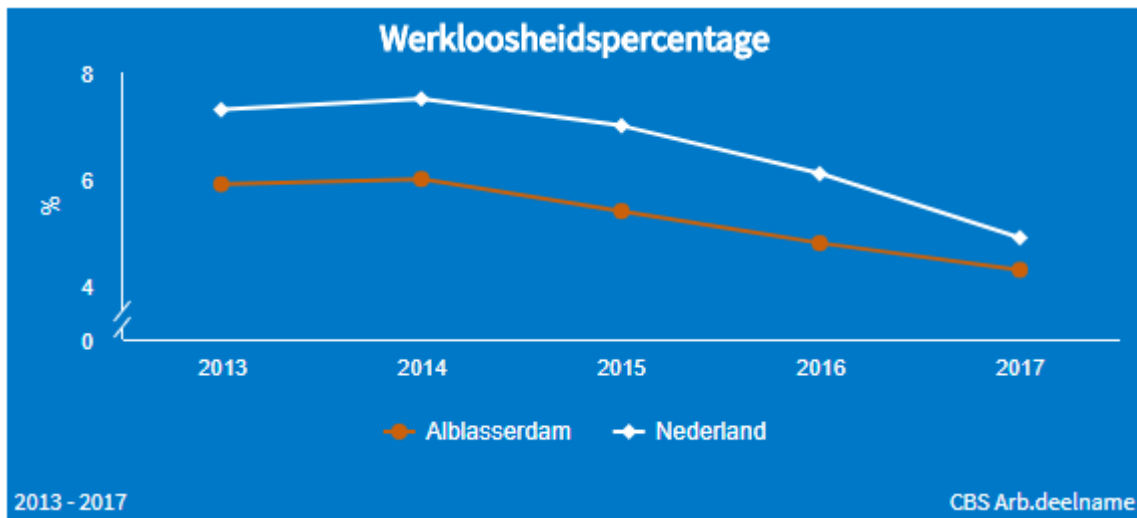
Wanneer de inkomens van laag naar hoog worden gerangschikt, is de mediaan de middelste waarde. De helft van de huishoudens heeft dan meer, de andere helft heeft dan minder inkomen. De mediaan ligt in Alblasterdam op 25 duizend euro. Dit is gemiddeld, zoals in onderstaande afbeelding te zien is.⁵³

Mediaan gestandaardiseerd inkomen, 2015 (prijspeil 2017)

⁵³ CBS (2018)

Landelijke cijfers laten zien dat ondanks de verbetering van de economie de werkloosheidcijfers tot 2017 bleven stijgen⁵⁴. Deze stijging is weergegeven in de onderstaande afbeelding:

Pas daarna zette een daling in. De stagnerende uitstroom in combinatie met de dalende instroom duidt er op dat er een groep mensen is die lang in de bijstand zit: de groep mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Er zijn re-integratie instrumenten ontwikkeld om mensen weer aan het werk te helpen zoals loonkostensubsidies, jobcoaching, participatieplaatsen en beschut werken.

Voorts wordt er onderscheid gemaakt in drie typen "verdiencapaciteit": mensen met een verdiencapaciteit van 80% tot 100%, mensen die een verdiencapaciteit hebben tussen 50 en 80% en met minder dan 50% verdiencapaciteit. Hoe minder de verdiencapaciteit, hoe groter de afstand tot de arbeidsmarkt.

In Alblasterdam zien we een afwijkend beeld. De daling van het aantal uitkeringsgerechtigden is al in 2016 ingezet. Voor het jaar 2018 kent Alblasterdam 28,1 personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners in de leeftijd 18 jaar en ouder⁵⁵. Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners in Alblasterdam is in de onderstaande tabel weergegeven:

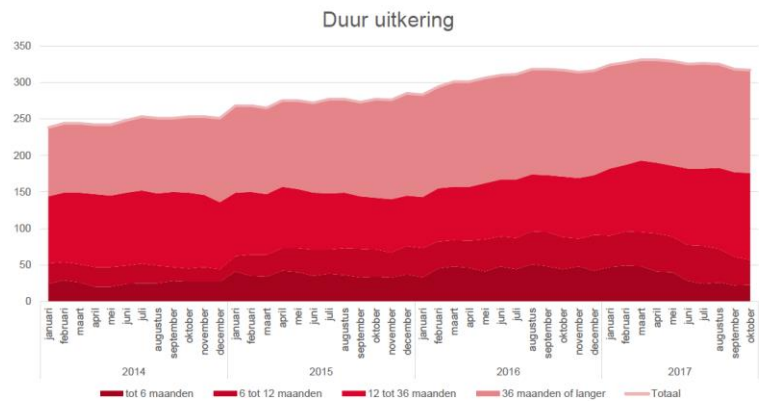
Jaar	Alblasterdam	Nederland
2015	25,8	40,5
2016	26,3	41,3
2017	28,1	41,9
2018	28,1	40,1

⁵⁴ Waarstaatjegemeente (2017).

⁵⁵ Waarstaatjegemeente (2018).

De cijfers laten echter ook zien dat de groep inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt niet afneemt. De duur van de uitkering loopt op⁵⁶.

Duur uitkering loopt op

Ook deze groep inwoners wil zo zelfstandig als mogelijke leven en een zinvol bestaan leiden. Zij moeten actief ondersteund worden om te kunnen participeren, op het gebied van werk en/of een zinvolle dagbesteding in combinatie met scholing. Want daarin zit vaak een van de hobbels om daadwerkelijk duurzaam uit de uitkering uit te stromen. Uit overleg met de partners en de stakeholders komt naar voren dat juist voor deze groep maatwerk moet worden geboden, het liefst in een vertrouwde omgeving, dicht bij huis.

We hebben in Alblasserdam verschillende leerwerkbedrijven, zoals SMILE, wooncadans en Helpende Handen. SMILE is in 2013 gestart en heeft in de afgelopen periode de taken versterkt. Het fungeert nu als een lokaal bedrijf waar inwoners met begeleiding kunnen leren en worden gedetacheerd in een participatieplaats bij bedrijven en organisaties in Alblasserdam. Zo werken er mensen bij de kinderboerderij en zijn er onlangs 8 mensen gedetacheerd bij onze buitendienst⁵⁷.

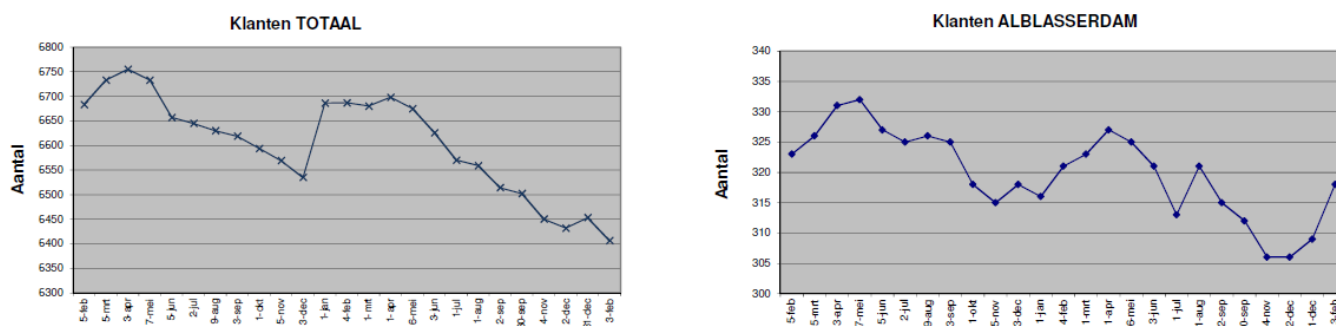
Voor de komende periode zetten wij de activiteiten voor deze doelgroep voort en zijn de cijfers uitdrukkelijk aangrijpingspunt van beleid. We schenken in overleg met de SDD ook nadrukkelijk aandacht aan de tweede groep, de inwoners met een verdien capaciteit van meer dan 50%. Ook deze groep mensen heeft maatwerk nodig en kan met scholing een betaalde baan krijgen. Met de SDD bieden we een integrale aanpak van werk & scholing. We werken samen met het ROC Da Vinci College en met bedrijven in Alblasserdam. Zo maken we een individuele match tussen werknemer en werkgever, waar bij we de werknemer zo nodig ondersteunen. De bedrijven kunnen die ondersteuning inkopen vanuit het daarvoor landelijk beschikbaar budget. Op deze wijze werken we aan langdurige uitstroom uit de uitkering naar betaald werk. Overigens moet ook op dit vlak gezocht worden naar de randen van de

⁵⁶ Sociale Dienst Drechtsteden (2017)

⁵⁷ Gemeente Alblasserdam (2018)

regelgeving: uitkeringsgerechtigden moeten immers beschikbaar blijven voor arbeid. Terwijl men in dit traject dat niet volledig kan zijn, omdat men een opleiding volgt. Het vraagt actieve samenwerking met de SDD.

In onderstaande tabel is het klantenaantal van de SDD in Alblasserdam en totaal in 2019 weergegeven.⁵⁸

Een groep die apart onze aandacht verdient, zijn de statushouders. Ondanks alle inzet op landelijk en regionaal niveau blijkt dat statushouders het door de bank genomen moeilijk hebben om de arbeidsmarkt te betreden. Minister Koolmees heeft in een brief aan de Tweede kamer kenbaar gemaakt dat hij het inburgeringsbeleid op de schop wil nemen en de gemeenten daarin opnieuw een prominente taak wil geven. Dit zou al in 2020 zijn beslag moeten krijgen. De ontwikkeling van een integrale regionale en lokale aanpak past in deze plannen.

In de onderstaande tabel wordt het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners in de leeftijd 18 jaar en ouder zichtbaar gemaakt voor Alblasserdam en Nederland. Deze cijfers komen uit 2018⁵⁹:

Jaar	Alblasserdam	Nederland
2015	25,8	40,5
2016	26,3	41,3
2017	28,1	41,9
2018	28,1	40,1

⁵⁸ Sociale Dienst Drechtsteden (2019)

⁵⁹ Gemeente Alblasserdam (2018)

9. Wonen en veiligheid

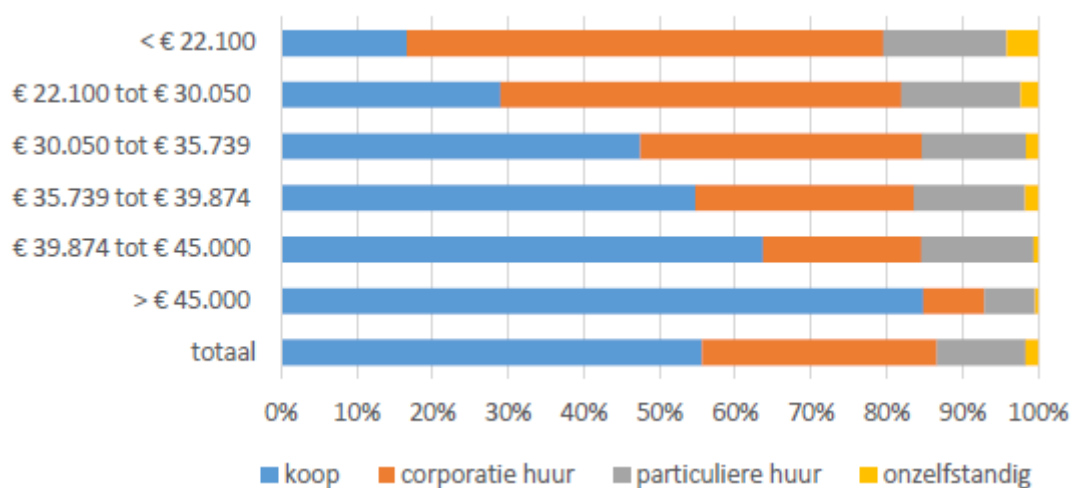
9.1 Wonen

Alblasserdam heeft een totaal van 8.276 woningen⁶⁰. Daarvan zijn er 2.553 huurwoningen van woningcorporatie Woonkracht10.

In de onderstaande tabellen bevindt zich een overzicht van alle huurwoningen die in bezit zijn van Woonkracht10 per wijk⁶¹:

Wijk	Aantal huurwoningen
Blokweer	761
Centrum	279
Kinderdijk	501
Souburgh	992

In onderstaande afbeelding staan de prijzen per categorie in 2018 weergegeven⁶².

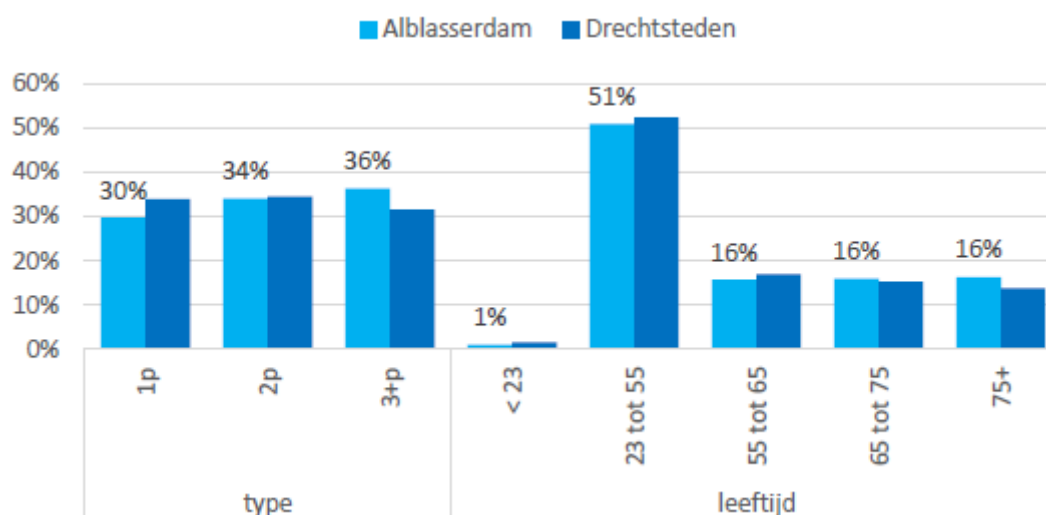

⁶⁰ Onderzoekcentrum Drechtsteden (2018)

⁶¹ Woonkracht10 (2018).

⁶² RIGO: Factsheet woningmarktonderzoek Drechtsteden (2016)

In onderstaande tabel zijn het woontype naar leeftijdscategorie weergegeven⁶³, in vergelijking met de Drechtsteden.

Eind 2017 heeft de raad de regionale woonvisie 2017-2031 "goed wonen in de Drechtsteden" vastgesteld. Op basis daarvan zijn voor 2019 lokale PALT afspraken (Prestatie Afspraken Lange Termijn) met deze woningcorporatie gemaakt.

In de wijken Blokweer, Souburg en Kinderdijk staan veel flats van de woningcorporatie en van verschillende kanten kwamen signalen dat de leefbaarheid van de wijken onder druk staat. Inwoners klagen over overlast en voelen zich minder veilig. Er zijn door de inwoners van de Eksterstraat en omgeving handtekeningen verzameld om de urgentie van het gevoel te onderstrepen. Er zijn geen lage SES-wijken in Alblasterdam (wijken met een lage sociaaleconomische status). Alleen gemiddeld en hoger dan gemiddeld⁶⁴.

De tweede opgave en aangrijpingspunt van beleid betreft de huisvesting van kwetsbare groepen. Vanaf 2012 zijn als gevolg van de extramuralisering, de verzorgingshuizen verdwenen en blijven ouderen zo lang als mogelijk zelfstandig thuis wonen. In Alblasterdam wonen 3875⁶⁵ mensen ouder dan 65 jaar. Naarmate men ouder wordt, wordt men meer kwetsbaar. Dat stelt ook andere en nieuwe eisen aan de woning en aan de woonomgeving.

Een soortgelijke ontwikkeling doet zich ook op andere terreinen in het sociale domein voor. Denk aan het Beschermd Wonen dat de omslag maakt naar Beschermd Thuis. Het vraagt om aandacht voor de leefbaarheid van de buurt.

⁶³ RIGO: Factsheet woningmarktonderzoek Drechtsteden (2016)

⁶⁴ Dienst Gezondheid en Jeugd (2019)

⁶⁵ Onderzoekscentrum Drechtsteden (2017)

Ook in 2018 hebben we de taakstelling gehaald. Wel merken we dat het dat jaar lastiger is geweest. Dat geldt overigens ook voor de Drechtsteden en heel Zuid Holland. De oorzaken zijn divers: onvoldoende koppelingen aan Alblasserdam en de koppelingen zijn niet altijd logisch (bijvoorbeeld grotere gezinnen kunnen wij lastig huisvesten), we willen graag spreiding van deze doelgroep, maar dan moeten de woningen wel in diverse wijken beschikbaar zijn. Er is weinig doorstroom in de geschikte huursector en er is algehele krapte op de sociale huurmarkt. Dit vraagt om continue aandacht, samen met de woningstichting, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers en de regiogemeenten. De taakstelling voor de eerste helft van 2019 is ook al bekend: 10 statushouders.

In de onderstaande tabel staan de cijfers met betrekking tot de vestiging van statushouders in Alblasserdam, gepresenteerd⁶⁶:

Jaar	Taakstelling	Gehuisvest
2016	52	54
2017	28	30
2018	29	29

9.2 Veiligheid

De afgelopen jaren is de maatschappelijke aandacht voor personen met verward toegenomen, ook in Alblasserdam. In 2017 waren er bij de politie 77 meldingen van personen met verward gedrag, wat een toename is ten opzichte van de jaren 2015 (67 meldingen) en 2014 (76 meldingen). Ook zijn bij het Sociaal Platform (het instrument dat gebruikt wordt bij mensen met verward gedrag) in 2017 in totaal 23 personen met verward gedrag besproken. Enerzijds komt dit door de toename van het aantal meldingen met betrekking tot personen met verward gedrag bij de politie. Daarnaast besteden media en berokken familie of cliënten zelf veel meer aandacht aan verward gedrag en de (ontbrekende) zorg op cruciale momenten⁶⁷.

E33-meldingen Zuid-Holland-Zuid				Antes	
• District Zuid-Holland-Zuid	2014	2015	2016		
• Alblasserdam	76	67	77		
• Binnenmaas*	74	72	98		
• Cromstrijen*	28	18	45		
• Dordrecht	526	611	654		
• Giessenlanden	27	27	32		
• Gorinchem	107	138	130		
• Hardinxveld Giessendam	30	21	17		
• HI Ambacht	43	41	42		
• Korendijk*	13	13	16		
• Leerdam	34	33	50		
• Molenaard	56	18	23		
• Oud Beijerland*	64	70	76		
• Papendrecht	102	94	148		
• Sliedrecht	89	91	113		
• Strijen*	6	8	16		
• Zederik	11	21	10		
• Zwijndrecht	142	204	170		
•	1428	1547	1717		

⁶⁶ Gemeente Alblasserdam (2018)

⁶⁷ Antes (2014-2016)

Uit het veiligheidsrapport van de VAR uit 2017 blijkt dat het aantal meldingen van jeugdoverlast is afgenomen. In onderstaande tabel zijn het aantal incidenten voor de gemeente Alblasserdam en de eenheid Rotterdam weergegeven⁶⁸.

INCIDENTEN - POLITIE	2015	2016	2017	Ontwikkeling 2016-2017	
				Gemeente	Eenheid
Overlast					
Drugs/drankoverlast	23	33	29	-12%	5%
Verkeersoverlast	244	176	172	-2%	8%
Burengerucht	53	62	61	-2%	-7%
Overlast door verward/overspannen persoon	67	77	78	1%	17%
Melding overlast jeugd	286	225	180	-20%	-7%
Overige thema's					
Geweld tegen Politie Ambtenaren (GTPA)	4	7	5	-29%	11%
Veilige Publieke taak (VPT)	2	3	4	33%	-8%

Meldingen van jeugdoverlast bij de politie over de jaren 2018 en 2019 in Alblasserdam zijn als volgt⁶⁹:

Jaar	Soort melding	Aantal meldingen
2018	Overlast jeugd	129
2019	Overlast jeugd	2 (t/m/ 29 – 02 – 2019)

Wat betreft jongeren en jeugdoverlast omtrent de jongerenontmoetingsplek (JOP) in Alblasserdam zien we het volgende:

Jaar	Soort melding	Aantal meldingen
2017	Overlast jeugd of vuurwerk	13
2018	Overlast jeugd	3
2019	Overlast jeugd	2

Een algemeen beeld van jeugdproblematiek en de doorverwijzingen naar stichting Halt ziet er als volgt uit in Alblasserdam⁷⁰:

VERWIJZINGEN - STICHTING HALT	2015	2016	2017	Ontwikkeling 2016-2017	
				Absoluut	Relatief
Totaal aantal verwijzingen	35	23	22	-1	-4%
Type verwijzing					
Baldadigheid	21	6	1	-5	-83%
Openbare orde				=	
Overig	1	2	1	-1	-50%
Schoolverzuim	0	6	13	+7	117%
Vermogensdelicten	5	3	1	-2	-67%
Vernieling	2	0	1	+1	
Vuurwerkovertreden	6	6	5	-1	-17%

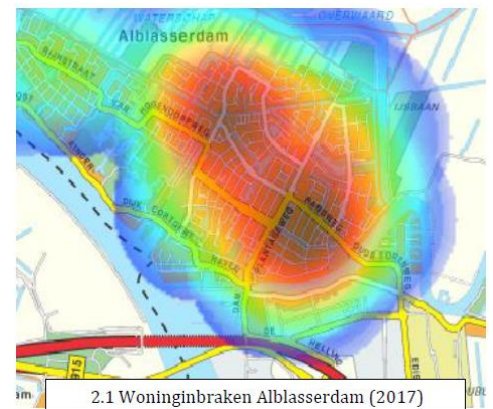
Om een beeld te scheppen over welke criminaliteit in welk deel van Alblasserdam plaatsvindt, is gebruik gemaakt van de gebiedsscan criminaliteit en overlast uit 2018 van Alblasserdam. Hieruit blijkt het volgende:

⁶⁸ VAR (2017)

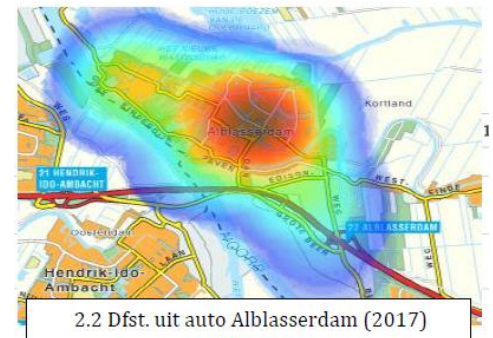
⁶⁹ Politie Alblasserdam (2018-2019)

⁷⁰ Politie Alblasserdam (2017-2019)

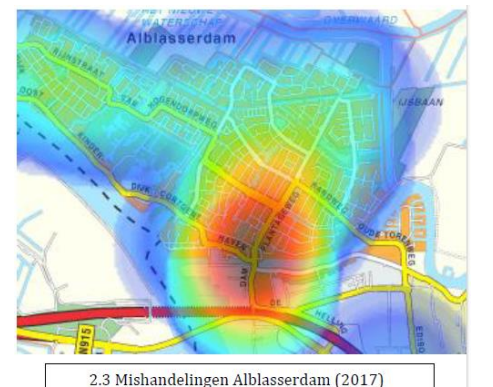
Woningcriminaliteit vindt vooral plaats in de wijken Oost en centrum. Het aantal woninginbraken is licht gestegen van 35 in 2016 naar 38 in 2017.

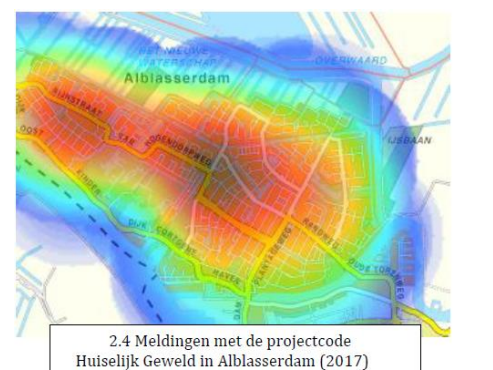
Wat betreft voertuigcriminaliteit zien we dat er in 2017 een flinke stijging zichtbaar is in het aantal inbraken uit auto (45) ten opzichte van 2016 (34). Ook de diefstal van motorvoertuigen laat een stijging zien: van 8 naar 11 in 2017. Ook hier zagen we dat het vooral de wijken centrum en oost bedroeg. De voertuigeninbraken konden worden gelinkt aan de woninginbraken, omdat het een professionele groep betrof.

Wat betreft geweldsdelicten blijkt dat deze zijn gedaald: van 85 naar 53 (een daling van 38%). Het centrum laat wel een lichte stijging zien met betrekking tot mishandeling. De meldingen van mishandeling komen vooral voor in de wijk centrum, vooral tijdens evenementen.

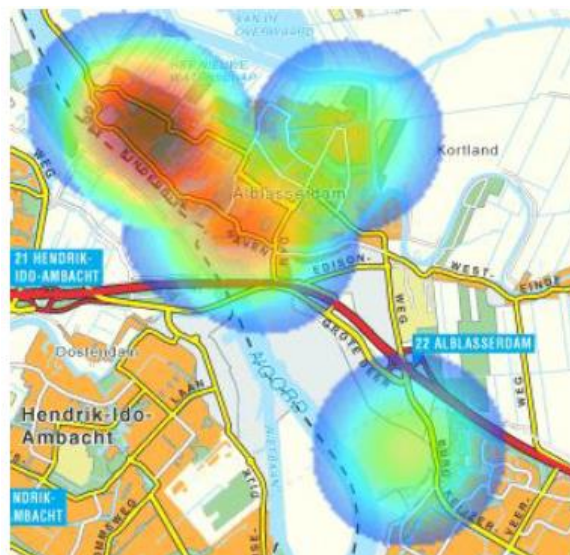

Voor huiselijk geweld geldt dat de wijkagenten in Alblasterdam zien dat er een aantal bewoners zijn met hardnekkige problemen op het gebied van huiselijk geweld. Het gaat veelal om bekende gezinnen met problemen, die ingebracht en gevolgd worden in het (lokale) zorgnetwerk⁷¹.

⁷¹ Gebiedsscan Criminaliteit en Overlast (2018)

Voor drugshandel en vervaardigen van drugs geldt dat een stabiel beeld te zien is. Van 8 in 2016 naar 7 in 2017. In 2016 zijn 3 hennepkwekerijen gevonden, waarvan 1 in een woning in West en 2 in bedrijfspanden⁷².

2.5 Handel in soft- en harddrugs
Alblasterdam (2017)

De sociale veiligheid is al ter sprake geweest en maakt deel uit van de leefbaarheid. Het OCD heeft onderzoek gedaan naar het gevoel van veiligheid. Uitkomst daarvan is dat 16,1% van onze inwoners zich wel eens onveilig voelt in hun eigen buurt en 13,4% zegt last te hebben van overlast. Als algemeen rapportcijfer geven de inwoners van Alblasterdam de veiligheid een 7,3. De cijfers wijken eigenlijk in de loop van de jaren niet af. Toch zien we dat cijfers alleen niet alles zeggen. Met de eerder genoemde wijkgerichte aanpak richten we ons specifiek op een (deel van een) buurt.

In de onderstaande tabel worden percentages m.b.t. de sociale veiligheid gepresenteerd. De meest recente cijfers komen uit het jaar 2015 en zijn afkomstig van het Onderzoekcentrum Drechtsteden⁷³:

	Alblasterdam 2015	Drechtsteden totaal 2015
% dat veel fysieke verloedering ervaart	20,6%	26,2%
% dat veel sociale overlast ervaart	13,4%	15,2%
% dat veel verkeersoverlast ervaart	40,0%	36,6%
% slachtoffer van geweld	1,5%	2,3%
% slachtoffer van vermogensdelict	10,0%	11,7%
% voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	16,1%	20,3%
rapportcijfer veiligheid	7,3	7,1

⁷² Gebiedsscan Criminaliteit en Overlast (2018)

⁷³ Onderzoekcentrum Drechtsteden (2017).